

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทักษะที่ใช้ในการสื่อสารแบ่งได้เป็น 4 ทักษะ คือ ทักษะการพูด การฟัง การอ่าน การเขียน โดยที่ทักษะการฟังและการอ่าน เป็นทักษะที่ใช้ในการรับสาร การพูดและการเขียนเป็นทักษะในการส่งสาร ซึ่งในการสื่อสารจำเป็นต้องใช้ทักษะทั้ง 4 ในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ ทั้งที่ได้จากการฟังคำสอน คำบรรยายในห้องเรียน และการหาความรู้เพิ่มเติมโดยการอ่านจากตำรา เอกสารต่าง ๆ นอกห้องเรียน ทั้งนี้การศึกษาไทยนั้นมุ่งเน้นให้เด็กเรียนรู้จากการได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ลงมือปฏิบัติเอง มากกว่าที่จะได้รับคำสั่งสอนจากครูบาอาจารย์เพียงอย่างเดียว ดังนั้นแหล่งวิทยาการที่นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตัวเองได้อย่างดีก็คือหนังสือ ซึ่งนอกจากช่วยให้เกิดความเพลิดเพลินแล้วยังส่งเสริมให้มีนิสัยรักการอ่านอีกด้วย

เบลีง ณ นคร (2520 : 39) กล่าวว่า "หนังสือเป็นที่รวมแห่งความรู้ ความเพลิดเพลิน เป็นขุมทรัพย์ที่ไม่มีผู้ใดหวังห้ามนับเป็นขุมทรัพย์อันประเสริฐ ซึ่งเราอาจจะขุดเอามาเป็นประโยชน์ได้โดยเราเสียแรงและเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด"

การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นและให้ประโยชน์แก่มนุษย์มากทุกด้าน และทุกโอกาส ทั้งในด้านการศึกษาหาความรู้ การประกอบอาชีพ และการพักผ่อนหย่อนใจ การอ่านจะช่วยส่งเสริมความรู้ความคิดของคนเราให้เพิ่มพูนยิ่งขึ้น

ในการศึกษาเล่าเรียนนั้นทักษะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญที่สุด สำหรับการแสวงหาหรือทบทวนความรู้ ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่มองเห็นพัฒนาการได้ง่าย และเป็นพื้นฐานของทักษะอื่น ๆ สูงจรด เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรชัย (2523 : 98) ได้กล่าวถึง ทักษะการอ่านว่าเป็นทักษะสำคัญและใช้มากในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นทักษะที่นักเรียนใช้แสวงหาสรรพวิทยาการต่าง ๆ

เพื่อความบันเทิง และพักผ่อนหย่อนใจ ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน และมีทักษะในการอ่าน มีอัตราเร็วในการอ่านสูง ย่อมแสวงหาความรู้และศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในการพูดการเขียนได้เป็นอย่างดี

การอ่านเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมนุษย์ เพราะเป็นเครื่องมือที่ช่วยแก้ปัญหามนุษย์ช่วยในการศึกษาหาความรู้ เพื่อให้พัฒนาตัวเองให้ทันสมัยตามโลกที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การอ่านเป็นวิธีการศึกษาและพัฒนาตนเองได้ดีที่สุดวิธีหนึ่ง เพราะเป็นวิธีการพัฒนาตนเองที่สามารถทำได้โดยอิสระ ขึ้นอยู่กับความพร้อมและความต้องการของตัวเอง ไม่ต้องเลือกเวลา และสถานที่ สามารถหาหนังสือมาอ่านได้ง่ายและสะดวก ทั้งหาซื้อด้วยตนเอง หรือค้นคว้าในห้องสมุด การอ่านเป็นการสร้างประสบการณ์ที่ดีให้แก่ผู้อ่าน ไม่ต้องเสียเวลาศึกษาจากประสบการณ์ตรง การอ่านช่วยให้ผู้อ่านเกิดปัญญา มีความรู้กว้างขวาง เข้าใจตนเอง มีทัศนคติที่ถูกต้อง นอกจากนี้ยังเป็นการแสวงหาความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายอารมณ์เครียด ความวิตกกังวล ช่วยควบคุมสติอารมณ์ และยังเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

จะเห็นได้ว่าการอ่านมีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งให้ประโยชน์ต่อผู้อ่าน เป็นการทำให้เกิดความบันเทิง ผ่อนคลายความตึงเครียด พักผ่อนหย่อนใจ หนังสือมีมากมายหลายประเภท มีทั้งเนื้อหาวิชาความรู้ ความบันเทิงหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นนิทาน นิยาย เรื่องสั้น นิตยสาร วารสาร ผู้อ่านสามารถเลือกหาหนังสืออ่านเพื่อให้ตรงกับความต้องการ แหล่งที่จะหาหนังสืออ่านนั้นในปัจจุบันสามารถหาหนังสืออ่านได้อย่างสะดวกรวดเร็ว มีร้านหนังสือมากมาย และราคาก็ไม่สูงเกินไป นอกจากนี้ยังสามารถหาหนังสืออ่านได้จากห้องสมุดหรือที่อ่านหนังสือทั่วไป หนังสือยังเป็นเพื่อนยามว่างหรือเมื่ออยู่คนเดียว การอ่านจึงเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ ช่วยให้ความรู้ ทำให้ผู้อ่านได้ทราบเรื่องราวความรู้ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน นอกจากนี้การอ่านหนังสือยังสามารถทำให้ผู้อ่านได้นำความรู้ที่ได้มาปรับปรุงตนเองในการประกอบอาชีพ และเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข หนังสือยังทำให้เข้าใจจิตใจ ความคิดของตนเองและบุคคลอื่น ช่วยปรับปรุงนิสัยใจคอให้

เป็นคนกว้างขวาง ช่วยเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อบุคคลที่ใกล้ชิด และ บุคคลในสังคมช่วยฝึกฝนวิจิตต์สติใจ และฝึกให้เป็นผู้มีวิจารณญาณ การอ่านหนังสือ ทำให้เป็นคนฉลาดรอบรู้ทันคน สามารถครองชีวิตได้อย่างราบรื่นและเป็นสุข มี ภาระยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้ก้าวหน้ารุ่งเรือง

ในการสอนการอ่านนั้นครูจะต้องช่วยให้นักเรียนอ่านได้ และอ่านเป็น เริ่มตั้งแต่ การอ่านเอาเรื่องคือ อ่านแล้วรู้เรื่องว่าอ่านเรื่องอะไร เรื่องเป็น อย่างไร เกี่ยวข้องกับใคร ผู้อ่านจะต้องใช้ความสามารถในด้านความจำการอ่าน แล้วแปลความ ตีความขยายความ จะต้องใช้ความสามารถในการอ่านมากกว่าการอ่านเอาเรื่อง คือต้องจำเรื่อง แปลความ ขยายความจนถึงระดับการ อ่านขั้นวิจารณ์ การอ่านระดับนี้ต้องใช้ความสามารถของสติปัญญาขั้นสูง จะต้องใช้ ประสบการณ์ของตนประกอบการอ่าน เพื่อสามารถ วิเคราะห์สังเคราะห์ และ ประเมินค่าจากสิ่งที่ อ่านความสามารถในการอ่านหนังสือ จึงขึ้นอยู่กับประสบการณ์ การฝึกฝน วิธีการ และกลวิธีการอ่านของแต่ละบุคคล

กลวิธีการอ่าน (Reading Strategies) คือวิธีการอ่านที่จะช่วย ให้การอ่านมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นซึ่งแต่ละคนมีกลวิธีการอ่านแตกต่างกันขึ้นอยู่กับ ความรู้ ความสามารถ ความถนัดของแต่ละคน รีเบคกา แอล อ็อคฟอร์ด (Rebecca L. Oxford 1990 : 1 - 163) ได้กล่าวถึงกลวิธีการอ่านไว้ดังนี้

1. กลวิธีการใช้ระบบการจำ (Memory Strategies) เป็นกลวิธี ที่ช่วยจำเรื่องที่อ่านได้ดี
2. กลวิธีใช้ความรู้ความคิด (Cognitive Strategies) เป็นการ สรุปรหรือพิจารณาหาเหตุผล เพื่อให้สามารถเข้าใจความหมายและแนวคิดที่สำคัญ
3. กลวิธีการใช้สิ่งทดแทน (Compensation Strategies) เป็น การเดาหรือการใช้ความหมายใกล้เคียง ตามความรู้และประสบการณ์ของผู้อ่าน
4. กลวิธีการสื่อสารในสังคม (Social Strategies) เป็นวิธี การที่ผู้อ่านจะต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อสอบถาม ฟังความคิด เห็น และเป็นแนวทางในการอ่านของตน

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูภาษาไทย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการ อ่านเพราะการอ่านนอกจากจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นการใช้เวลา

ว่าทำให้เกิดประโยชน์ ท้นต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ และยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ เพื่อปรับปรุงพัฒนาตนเอง และพัฒนาการงานให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น เป็นวิธีที่สำคัญการราชเป็นเครื่องมือในการศึกษาต่อ และเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพ การอ่านเป็นทักษะที่จะต้องได้รับการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญ กลวิธีการอ่านเป็นวิธีที่สำคัญที่จะพัฒนาการอ่านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งกลวิธีการอ่านของแต่ละคนขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ ความถนัดของแต่ละคน ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษากลวิธีการอ่านของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็นและมีความสนใจในการอ่าน เพื่อนำผลของการศึกษามาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากลวิธีการอ่านภาษาไทยตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบกลวิธีการอ่านภาษาไทย ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ระหว่างกลุ่มที่ได้คะแนนสูง กับคะแนนต่ำ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2535 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. การศึกษากลวิธีการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในกรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษากลวิธีการอ่านตามแนวคิดของรีเบคกา แอล อ็อคพอร์ด (Rebecca L. Oxford 1990 : 1-163)
3. การศึกษากลวิธีการอ่านเป็นการศึกษาตามการรับรู้ของนักเรียนเอง

คำจำกัดความ

1. กลวิธีการอ่าน (Reading Strategies) คือวิธีการที่ช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีกลวิธี 4 ด้านคือ กลวิธีการใช้ระบบการจำ (Memory Strategies) กลวิธีใช้ความรู้ความคิด (Cognitive Strategies) กลวิธีการใช้สิ่งทดแทน (Compensation Strategies) และ กลวิธีการสื่อสารในสังคม (Social Strategies)

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หมายถึง นักเรียนชายหญิงที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคปลายปีการศึกษา 2535 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

3. นักเรียนกลุ่มสูง หมายถึงนักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบวัดความสามารถทางการอ่านภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร อยู่ในกลุ่มที่ได้คะแนน $T = 66$ ขึ้นไป

4. นักเรียนกลุ่มต่ำ หมายถึง นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบวัดความสามารถทางการอ่านภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร อยู่ในกลุ่มที่ได้คะแนน $T = 33$ ลงมา

สมมติฐานในการวิจัย

เกสสุตา รัชฎาภิษิตกุล (2529) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาสูงและต่ำ สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาสูงและที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ มีวิธีการเขียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า กลวิธีการอ่านภาษาไทยตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามความสามารถทางการอ่านภาษาไทย ทั้งกลุ่มที่ได้คะแนนสูง และกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางแก่ครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านในระดับชั้นมัธยมศึกษา
2. เป็นแนวทางแก่ครูที่จะช่วยพัฒนาและส่งเสริมการอ่านให้แก่นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา
3. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย